

ФУҚАРОЛИК ҲОЛАТИ ДАЛОЛАТНОМАЛАРИ ТУШУНЧАСИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ТАВСИФИ

Зилола Нурова

ТДЮУ мустақил изланувчиси

АННОТАЦИЯ

Фуқаролик ҳолати актларининг асоси фуқаролик мақомининг ўзи сифатида қаралади. Фуқаролик ҳолати-бу муайян шахснинг ҳуқуқий аҳамиятга эга бўлган табиий ва ижтимоий характердаги ҳодисалар ва ҳаракатлар билан белгиланадиган хусусий ва жамоат ҳуқуқий муносабатлари соҳасидаги турли ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг ташувчиси сифатида ҳуқуқий мақомидир. Ушбу фактлар ҳар бир шахсни индивидуализация қилади, унинг ҳуқуқий лаёқати ва жамиятдаги ҳуқуқий лаёқатини белгилайди, шунингдек унга юридик шахси учун муҳим бўлган бошқа шахсий хусусиятларни беради.

Калит сўзлар: фуқаро, жисмоний шахс, фуқаролик ҳолати далолатномалари, ҳужжат, давлат органи, ҳуқуқ лаёқати, муомала лаёқати, битим.

ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТИЯ АКТОВ ГРАЖДАНСКОГО СОСТОЯНИЯ

АННОТАЦИЯ

Основанием актов гражданского состояния считается сам статус гражданства. Гражданский статус – это правовое положение конкретного лица как носителя различных прав и обязанностей в сфере частных и публичных правоотношений, определяемое событиями и действиями естественного и общественного характера, имеющими юридическое значение. Эти факты индивидуализируют каждого человека, определяют его правоспособность и дееспособность в обществе, а также придают ему другие личностные характеристики, важные для его правосубъектности.

Ключевые слова: гражданин, физическое лицо, документы актов гражданского состояния, документ, государственный орган, дееспособность, сделка.

КИРИШ

Рўйхатдан ўтган фуқаролик ҳолати далолатномалари билан белгиланадиган шахснинг фуқаролик ҳолати унинг турли ҳуқуқ соҳалари томонидан тартибга солинадиган мулкӣ ва шахсий номулкӣ муносабатлар иштирокчиси сифатидаги ҳуқуқий мақоми билан бевосита боғлиқ. Масалан,

оила қонунчилиги никоҳ ёшени, фуқаролик қонунчилигини – катталарнинг битимлар тузиш ҳуқуқларини, жиноий ва маъмурий қонунчиликни – катталар ва вояга етмаганларга нисбатан қўлланиладиган жавобгарлик чорасини белгилайди.

О.Ю.Ильина ва И.П.Бахтияровлар ўзларининг “фуқаролик ҳолати далолатномаларини оилавий ҳуқуқий муносабатлар субъектларини индивидуаллаштириш усули сифатида рўйхатдан ўтказиш”¹ мақоласида таъкидлаганларидек, фуқаролик ҳолати далолатномаларининг моҳияти шундаки, улар шахсларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларининг вужудга келиши, ўзгариши ёки тугатилишига олиб келмайди, балки ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг вужудга келиши, ўзгариши ёки бекор қилиниши таъсир кўрсатади.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Шахснинг фуқаролик ҳолати унинг ҳаётида содир бўлаётган воқеаларга ёки мавжуд мақомни ўзгартиришга қаратилган ҳаракатларга мувофиқ ўзгаради: туғилиш пайтида ҳар бир шахсга ажралмас ҳуқуқ ва мажбуриятлар тўплами берилади, шунингдек, бошқа ҳуқуқларга эга бўлиш имконияти ҳам (истикболи) мавжуд ва унга мувофиқ бошқа мажбуриятларни ўз зиммасига олади фуқаролик ҳолати; боланинг туғилиш актини рўйхатдан ўтказган ва ўзини бу боланинг ота-онаси сифатида кўрсатган ёки унинг оталигини ўрнатган шахс ота-онанинг болага нисбатан ҳуқуқ ва мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

Қандай бўлмасин, шахснинг фуқаролик ҳолатининг ўзгариши қонуний аҳамиятга эга фактлар таъсири остида содир бўлади. Юридик фактлар ҳуқуқий муносабатларнинг пайдо бўлиши, ўзгариши, тугатилиши учун бевосита асос бўлиб хизмат қилади.

Умумий маънода, фуқаролик ҳолати актлари-бу ҳуқуқий муносабатларнинг пайдо бўлиши, ўзгариши ёки тугатилиши учун асосларни белгилайдиган юридик фактлар бўлиб, уларнинг мазмуни шахснинг жамиятдаги фуқаролик ҳолати ҳисобланади. Бироқ, фуқаролик ҳолати далолатномалари бошқа юридик фактлардан уларни белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказиш учун қонун томонидан тан олинган эҳтиёж ва улар яратадиган ҳуқуқ ва мажбуриятларнинг ўзига хос хусусиятлари билан ажралиб туради.

Фуқаролик ҳолати актларининг таърифи шартли равишда "ҳужжатлар" дир. Ҳужжатнинг моҳияти - бу битта ҳаракат, шунингдек, алоҳида ҳаракат,

¹ Бахтияров И.П., Ильина О.Ю. Регистрация актов гражданского состояния как способ индивидуализации субъектов семейных правоотношений // Гражданское право. 2009. № 3. С. 21.

ҳаракатнинг намоён бўлиши саналади. Аммо бу атама билан фақат фуқаролик-ҳуқуқий муносабатлар субъектининг ихтиёрий ҳаракатларини тушуниш мумкин эмас, чунки қонун чиқарувчининг талқинида "фуқаролик ҳолати далолатномаси" тушунчасига киритилган барча ҳодисаларнинг содир этилиши бундай ҳаракат субъектининг иродасига боғлиқ эмасдир.

Аммо, шубҳасиз, фуқаролик ҳуқуқи ва шахснинг ҳуқуқий лаёқатини ўзгартирадиган воқеаларга нисбатан қўлланиладиган "ҳаракат" атамасини тўғри акс эттирадиган нарса бу ҳаракатнинг ўзига хослиги ҳисобланади. Юқорида айтиб ўтилганидек, алоҳида ҳодисалар рўйхатдан ўтказилиши керак ва уларнинг ҳар бирииндивидуал ҳаракат билан рўйхатга олинади. Бир нечта фуқаролик ҳолати далолатномалари учун битта ёзувни тузиш мумкин эмас, худди шу воқеа учун давлат рўйхатидан ўтказилиши керак бўлган бир нечта ёзувларни ёзиш мумкин эмас.

Фуқаролик ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг пайдо бўлиши учун асос сифатида фуқаролик ҳолати актлари ФКнинг 8-моддаси билан белгиланади, яъни ушбу моддага кўра фуқаролик ҳуқуқлари ва мажбуриятлари давлат органлари ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш органларининг ҳаракатларидан келиб чиқади ва бу ҳаракатлар фуқаролик ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг пайдо бўлиши учун асос сифатида қонун билан таъминланади.

Бироқ, шахснинг фуқаролик ҳолатини ўзгартиришга олиб келадиган шарт-шароитлар ҳуқуқий аҳамиятга эга бўлиши учун фуқаролик ҳолатини ўзгартириш акти фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш бўйича ваколатли орган томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилиши керак. Шундагина у фуқаролик ва бошқа қонун ҳужжатлари қоидаларидан келиб чиқадиган фуқаролик ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг пайдо бўлиши учун асос бўлади.

Шу билан бирга, фуқаролик ҳолати далолатномаси белгиларига эга бўлган ҳодисанинг содир бўлиши, аслида, шахс маълум ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга бўлганда ҳал қилувчи аҳамият касб этмайди. Шу муносабат билан фуқаролик ҳолати далолатномасини тўғридан-тўғри уни рўйхатдан ўтказиш далолатномасидан чеклаш зарур кўринади.

Шундай қилиб, масалан, инсоннинг туғилиши ва туғилишини рўйхатдан ўтказиш лаҳзалари амалда вақт бўйича мос келмайди, лекин туғилишнинг биологик жараёни бошланган пайтдан бошлаб инсон ҳуқуқий лаёқатга эга бўлади – яшаш ҳуқуқи, эркинлик ва шахсий дахлсизлик, фуқаролик-ҳуқуқий муносабатлар ва фуқаролик муносабатлари соҳасидаги шахсийлаштириш,

фуқаролик ҳуқуқий мақомни бериш бевосита туғилганда рўйхатга олиш билан боғлиқ, ҳуқуқий муносабатлар субъектининг белгиловчи хусусиятлари, унинг номи ва ҳуқуқий мақомни олиш бевосита туғилишни давлат рўйхатидан ўтказиш далолатномаси асосида келиб чиқади. Шахснинг ўлими ва ўша шахснинг ўлимини рўйхатдан ўтказиш ҳаракати ҳам вақт бўйича бир-биридан фарқ қилади, аммо марҳумнинг ҳуқуқ ва муомала лаёқатининг тугаши унинг жисмоний ўлими вақтида содир бўлади ва бошқа шахслар учун мерос ҳуқуқларининг пайдо бўлиши давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан бошлаб содир бўлади.

И.П.Бахтиёровнинг фикрига кўра, “фуқаролик ҳолати далолатномаларини рўйхатдан ўтказиш оилавий ҳуқуқий муносабатларда шахсларни индивидуаллаштириш усули деб таъкидлаш учун барча асослар мавжуд”².

Шубҳасиз, шунинг ёдда тутиш керакки, дастлаб фуқаролик ҳолати далолатномалари оилавий қонунчилик соҳасида мустаҳкамланиб, ривожланиб борди, бу ерда улар алоҳида аҳамиятга эга бўлди. Бу давлат рўйхатидан ўтказилиши керак бўлган ҳодисаларнинг унинг оилавий муносабатлари соҳасидаги кишининг шахсига устунлигини белгилайди. Шунинг унутмасликка керакки, шахснинг фуқаролик ҳолати тушунчаси кейинчалик фуқаролик қонунчилигини кенгроқ тартибга солишга топширилди. Бинобарин, нафақат оилавий муносабатларда, фуқаролик ҳолати далолатномалари шахсни индивидуализация қилади, балки хусусий фуқаролик айланмасида ҳам бу зарур ҳисобланади. Яъни, фуқаролик ҳолати далолатномасини рўйхатдан ўтказиш далолатнома рўйхатдан ўтган шахс учун эмас, балки бутун жамият учун – ҳуқуқий муносабатлар субъектини идрок этиш ва унинг фуқаролик ҳолати ва фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларда, асосан оилавий муомалада иштирок этишга унинг фуқаролик мақоми-ҳолати билан боғлиқдир. Шундай қилиб, фақат ота-оналар фарзандини тарбиялашга нисбатан устувор ҳуқуққа эга, маълум бир боланинг ота-онаси мақомини олиш эса туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномада шахсни она / ота сифатида белгилаш билан боғлиқдир.

Шахсни фуқаролик муомаласига қабул қилишда бошқа субъектлар контрагент ҳуқуқий лаёқатининг тўлиқлигини ҳисобга олишади, бу асосан унинг вояга етиши билан бевосита боғлиқ бўлиб, ушбу шахснинг маълум бир санада туғилганлигини давлат рўйхатидан ўтказиш далолатномасидан келиб чиққан ҳолда белгиланади. Шахснинг фуқаролик ҳолати-бу унинг ҳуқуқ ва

² Бахтиёров И.П., Ильина О.Ю. Регистрация актов гражданского состояния как способ индивидуализации субъектов семейных правоотношений ... С. 23.

мажбуриятлари доираси бўлиб, у уни хусусий ва ижтимоий муносабатларининг субъекти сифатида белгилайди, аммо кенг маънода шахснинг ҳуқуқ ва муомала лаёқатидан фарқли ўлароқ, фуқаролик ҳолати шахснинг муайян ҳуқуқ ва мажбуриятларга эга бўлиш имкониятини назарда тутди ва фуқаролик муомаласига кириш учун зарур шарт бўлиб хизмат қилади.

Шахснинг ҳуқуқий лаёқати кенг маънода, яъни фуқаролик ҳуқуқларига эга бўлиш ва масъулиятни ўз зиммасига олиш қобилияти ФКнинг 17-моддасига мувофиқ белгиланади. Фуқаролик ҳолати далолатномалари билан белгиланадиган шахснинг ёши ва индивидуал шахсий хусусиятлари уларнинг ҳуқуқий лаёқатини қабул қилишига, яъни ҳуқуқларни олиш ва амалга ошириш, мажбуриятларни қабул қилиш ва ўз зиммасига олиш лаёқатига таъсир қилади³. Фуқаронинг тўлиқ ҳуқуқий лаёқати, қонунчиликка мувофиқ, ўн саккиз ёшга киради ва ҳар қандай ҳолатда, шахс томонидан белгиланган ёшга эришиш ушбу шахснинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномасида кўрсатилган туғилган кундан бошлаб ҳисобланади. Шу билан бирга, рўйхатдан ўтган фуқаролик ҳолати далолатномасининг йўқлиги, шахснинг муайян ҳуқуқ ва мажбуриятларини келтириб чиқариши, унга одатдаги вазиятда тегишли далолатнома ёзувини тузиш билан вужудга келадиган ҳуқуқ ва мажбуриятлар доирасини ўз зиммасига олиш учун ҳар томонлама ва тўлиқ жавобгарлик билан амалга оширишга имкон бермайди.

Қонунда шахс маълум бир фуқаролик мақомини қабул қилиши учун фуқаролик ҳолатини ўзгартириш далолатномасини рўйхатдан ўтказиш учун барча зарур шарт-шароитларга эга бўлиш шарт бўлмаган алоҳида ҳолатлар белгиланади. Шундай қилиб, ФКнинг 28-моддасида вояга етмаганни эмансипация қилиш тушунчаси, яъни васийлик ва ҳомийлик органи ёки ўн олти ёшга тўлган вояга етмаган суд қарори билан тўлиқ муомала лаёқати тақдим этилади. Бундан ташқари, муайян шароитларда қонун ўн етти ёшга тўлган вояга етмаганнинг никоҳга киришига руҳсат беради. Шу билан бирга, вояга етмаган бола бу вазиятларда агар у нормал шароитда вояга етганида, ўз зиммасига олган барча ҳуқуқ ва мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Бугунги кунга келиб, давлат рўйхатидан ўтказиладиган ҳужжатлар орасида қонун қуйидагиларни аниқлади: туғилиш, никоҳ, ажралиш, фарзандликка олиш, оталик, исм ўзгариши, ўлим. Давлат рўйхатидан ўтказилиши керак бўлган ҳар бир далолатнома асосида юридик факт мавжуд.

³ Матқурбанов Р. Правосубъектность как правовая категория в гражданском праве // Бюллетень Верховного суда Республики Узбекистан. – Ташкент, 2007. -№3. –С.38-40.

Фуқаролик ҳуқуқий муносабатлар ҳуқуқ назариясида юридик фактлар деб аталадиган ҳаётий шароитлар асосида вужудга келади, ўзгаради ва тугайди. Юридик фактлар-бу амалдаги қонунлар ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатлар фуқаролик ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг вужудга келиши, ўзгартирилиши ёки тугатилиши билан боғлиқ бўлган реал воқелик фактлари, яъни, ҳуқуқий муносабатлардир⁴.

Анъанага кўра, фуқаролик ҳуқуқи назариясида ҳуқуқий фактлар иккита асосий гуруҳга – ҳаракатлар ва ҳодисаларга бўлинади. Ушбу таснифнинг ҳал қилувчи омили юридик фактни содир этишда субъектнинг иродасининг мавжудлиги ҳисобланади. Ҳаракатлар субъектнинг иродасига кўра, ҳодисалар – шахснинг иродасидан қатъи назар амалга оширилади.

Фактлар – ҳаракатлар, ўз навбатида, қонуний ва қонунга хилоф ҳатти-ҳаракатларга бўлинади⁵. Ноқонуний ҳаракатлар содир этилиши фуқаролик-ҳуқуқий жавобгарлигининг бошланишига олиб келади. Қонуний ҳаракатлар, ўз навбатида, бир томонлама, икки томонлама ва кўп томонлама ва ҳуқуқий ҳужжатлар бўлган юридик ҳатти-ҳаракатларга бўлинади. Оқибатларга қараб, юридик фактлар ҳуқуқни вужудга келтирувчи, ҳуқуқни ўзгартирувчи, ҳуқуқни бекор қилувчи ва ҳуқуқни тикловчи фактларга бўлинади.

Шундай қилиб, фуқаролик ҳолати далолатномаларини юридик факт нуқтаи назаридан кўриб чиқсак, фуқаролик ҳолати далолатномасини шахснинг ҳуқуқлари ва мажбуриятларининг вужудга келиши, ўзгартирилиши ёки бекор қилинишига олиб келадиган бир томонлама ёки икки томонлама қонун йўл қўйган ҳуқуқий ҳодиса ёки ҳаракат сифатида аниқлаш мумкин.

Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, далолатномани шахс фуқаролик ҳолатининг ажралмас қисми сифатида тушунишда фуқаролик ҳолати далолатномалари институтининг мураккаблигини таъкидлаш керак. Кўриниб турибдики, фуқаролик ҳолати тушунчаси кенгроқ, чунки у шахснинг табиий ва ижтимоий хусусиятларини ўз ичига олади, унинг мавжудлиги билан ҳуқуқ йўл қўйган оқибатларнинг бошланиши – шахснинг хусусий ҳуқуқий соҳасидаги ҳуқуқ ва мажбуриятларни олиш ва йўқотиш билан боғлиқ. Ушбу хусусиятларнинг баъзилари фуқаролик ҳолати далолатномалари билан белгиланади, аммо фуқаролик мақомининг мавжудлиги қонуннинг мажбурий шартидир. Шахснинг ҳуқуқий мақоми-бу давлат томонидан тан олинган ва

⁴ Гражданское право: учебник для студентов вузов: В 4 т. / Под ред. Е.А.Суханова. М., 2010. Т. 1: Общая часть. С. 123.

⁵ Жамалов Н.К. Фуқаролик ҳуқуқида юридик фактларнинг назарий ва амалий асосларини такомиллаштириш: юрид. фан. номз. дис. ... автореф. – Тошкент: 2012. – 14 б.

кафолатланган ҳуқуқлар, эркинликлар ва бурчлар тизими (қонунчилик тартибда), шунингдек, ҳуқуқ субъекти сифатида шахснинг қонуний манфаатларидир. Ҳуқуқ ва эркинликлар-бу давлат томонидан тан олинган ва таъминланган фуқаронинг ижтимоий имкониятлари, мажбуриятлар-бу давлатнинг фуқарога бўлган эътирозлари, унинг хатти-ҳаракатларидир⁶.

Шахснинг ҳуқуқий мақоми конституциявий ҳуқуқ нормалари ва бошқа ҳуқуқ соҳалари билан тартибга солинади. Шахснинг ҳуқуқий муносабатлардаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари унинг конституциявий ҳуқуқ ва мажбуриятларидан келиб чиқади ва қонунчиликда аниқ ифодасини топади. Шахснинг ҳуқуқий мақоми табиатан ҳуқуқий муносабатларда иштирок этувчи бошқа шахсларнинг ҳуқуқий мақомидан фарқ қилиши муҳимдир.

Жисмоний шахснинг ҳуқуқий ҳолати ҳуқуқ ва муомала лаёқат билан шаклланган шахснинг ҳуқуқ субъектчилиги доираси ва хусусиятига боғлиқ. Шубҳасиз, фуқаролик ҳолати далолатномалари ҳуқуқ ва мажбуриятларга, шунинг учун ҳуқуқ ва муомала лаёқатга таъсир қилади, шу муносабат билан улар ҳуқуқий мақомнинг элементи сифатида юридик шахс ёки жамоат ташкилотлари эмас, фақат жисмоний шахсларга нисбатан тан олинishi керак.

ХУЛОСА

Юқоридаги далиллардан кўришиб турибдики, фуқаролик ҳолати далолатномалари ҳуқуқнинг тармоқ институтидир, чунки улар фуқаролик ҳуқуқи соҳаси томонидан тартибга солинади ва шахсларнинг фуқаролик ҳолатини акс эттиради. Шу билан бирга, улар тармоқлараро институт сифатида ҳам тан олинishi мумкин, чунки улар фуқаролик, оилавий, маъмурий ҳуқуқ ва бошқалар нормалари билан тартибга солинади.

REFERENCES

1. Бахтиаров И.П., Ильина О.Ю. Регистрация актов гражданского состояния как способ индивидуализации субъектов семейных правоотношений // Гражданское право. 2009. № 3. С. 21.
2. Матқурбанов Р. Правосубъектность как правовая категория в гражданском праве // Бюллетень Верховного суда Республики Узбекистан. – Ташкент, 2007. - №3. –С.38-40.
3. Гражданское право: учебник для студентов вузов: В 4 т. / Под ред. Е.А.Суханова. М., 2010. Т. 1: Общая часть. С. 123.

⁶ Большой юридический словарь / Под ред. А.Я. Сухарева, В.Е. Крутских. 2-е изд. перераб. и доп. – М.: 2001. – С. 466.

4. Иброҳимов, А. А. Ў. (2021). КОРПОРАЦИЈНИ БОШҚАРИШДА ФИДУЦИАР МАЖБУРИЯТЛАР ВА УЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОНДА ҚЎЛЛАШ ИМКОНИЯТЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 841-853.
5. Doniyorbek, I. (2022). MAJBURIYATNI VAJARMAGANLIK UCHUN JAVOBGARLIKNI QO'LLASH MUAMMOLARI.
6. Azimjon, I. (2022). ZARAR–YURIDIK SHAXS ISHTIROKCHILARI VA BOSHQARUV ORGANLARI FUQAROLIK-HUQUQIY JAVOBGARLIGINING ZARURIY SHARTI SIFATIDA.
7. Imomniyozov, D. B. O. G. L. (2021). IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTMASLIK PRINSIPINING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 1174-1182.
8. O'G'Li, A. A. M. (2022). KORPORATSIYA USTAV KAPITALI FUNKSIYALARI VA UNGA OID MILLIY QONUNCHILIK NORMALARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI. *Academic research in educational sciences*, 3(8), 109-113.
9. Ахроркулов, А. (2022). НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(6), 893-902.
10. Ibrohimov, A. A. M. O. G. L., & Nechaeva, E. V. (2022). XALQARO INVESTITSIYA HUQUQIDA MILLIY REJIM VA ENG QULAY SHARTLAR REJIMI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(2), 414-425.
11. Гулямов, С., & Ахроркулов, А. (2022). НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ: МИЛЛИЙ ВА ХОРИЖИЙ ТАЖРИБА. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5), 1029-1041.
12. Жамалов Н.К. Фуқаролик ҳуқуқида юридик фактларнинг назарий ва амалий асосларини такомиллаштириш: юрид. фан. номз. дис. ... автореф. – Тошкент: 2012. – 14 б.
13. Имомов, Н. (2020). ЭСТОППЕЛЬ И ЕГО ВЫРАЖЕНИЕ В ГРАЖДАНСКОМ ПРАВЕ. *Review of law sciences*, 2(Спецвыпуск), 43-48.
14. Большой юридический словарь / Под ред. А.Я. Сухарева, В.Е. Крутских. 2-е изд. перераб. и доп. – М.: 2001. – С. 466.